
Saksnr: 2023/882-1
Saksbehandla r Matti Torgersen
Dato: 30.01.2023

Til: Vestlandsrådet

Frå: Fylkesdirektøren

Nasjonal transportplan 2022-2033 - Status for prosessen

I denne saka vert det gitt eit oversyn over status for NTP-prosessen, og Vestlandsrådet sitt vedtak ved utarbeiding av Nasjonal transportplan 2022-2033. Vidare vert mogleg fråsegn frå Vestlandsrådet drøfta.

Hovudinnretting av ny Nasjonal transportplan 2025-2036

Ny Nasjonal transportplan er framskynda eit år, og vil gjelde for perioden 2025-2036. Stortingsmeldinga skal leggjast fram våren 2024, og det vert lagt opp til handsaming i Stortinget i løpet av vårterminen same år.

Samferdselsdepartementet legg til grunn at gjeldande Nasjonale transportplan 2022-2033 ikkje lenger er realistisk gitt dei føresetnadene som Noreg står ovanfor. Det er difor lagt opp til å utarbeide ein transportplan som er oppdatert og tilpassa framtidig transportbehov, samstundes som det er mogleg å følge opp dei økonomiske rammene.

Framdrift

Samferdselsdepartementet har gitt samferdselsverksemdene to hovudoppdrag:

- Utgreiingsoppdrag med frist 22. januar 2023
- Prioriteringsoppdrag med frist 31. mars 2024.

Prioriteringsoppdraget skal etter planen bli sendt på open høyring tidleg i april 2023. Etter det fylkesdirektøren kjenner til, vert høyringsfristen sett til juli 2023.

Lenke til prioriteringsoppdraget: [prioriteringsoppdraget](#)

Lenke til Samferdselsdepartementet si infoside om NTP: [infoside NTP](#)

Oppdraga er omtala under.

Utgreiingsoppdrag

Hovudføremålet med oppdraget er skildra slik:

- «at virksamhetene fremskaffer kunnskap om utviklingstrekk og trender, og hvordan de kan påvirke transportetterspørselen fremover.
- at virksamhetene gir svar på utfordringer og behov som bør løses/dekkes, herunder hva det er viktigst å gjøre noe med.

- at virksomhetene får et solid faglig grunnlag for å senere (i svar på prioriteringsoppdraget) kunne tilrå prioriteringer av ressursbruken i neste NTP. Prioriteringene bør svare på de største utfordringene vi står overfor, bidra til at vi når målene for NTP, og ha høyest mulig samfunnsøkonomisk lønnsomhet.»

Denne saka er utarbeida før prioriteringsoppdraget er lagt fram, men skal etter planen leggjast fram før Vestlandsrådet sitt møte.

Prioriteringsoppdrag

I oppdragsbrevet frå Samferdselsdepartementet er det lagt vekt på at det skal utarbeidast ein realistisk NTP som svarer på framtida sine utfordringar for transportsystemet, og det vert lagt vekt på samfunnsøkonomisk lønsemd. Transportplanen skal omfatte statlege tiltak, og gje transportstyresmaktene eit godt grunnlag for å planleggje drift, vedlikehald, investeringar og andre tiltak i transportsystemet i eit langsiktig perspektiv frametter. Frametter vert det viktigare å ta vare på og utnytte den eksisterande infrastrukturen og transporttilbodet betre. Digitalisering og bruk av data vil spele ei viktigare rolle for å nå dei transportpolitiske måla. Med stadig trongare karbonbudsjett og auka press mot natur, skal prioriteringane også leggje til rette for å nå klima- og miljømåla. Det vert lagt stor vekt på å optimalisere prosjekta, vurdere standard og løysingar og å få meir for pengane. Statens vegvesen blir bedt om å vurdere om utbetningsstandard bør veljast i staden for full utbygging på større delar av vegnettet.

Transportverksemdene er bedt så langt som mogleg å anslå samfunnsøkonomisk lønsemd av all ressursbruk i NTP. Unntak frå dette er bunde/igangsette prosjekt og effektpakkar.

Ressursbruken skal prioriterast ut i frå ein samfunnsøkonomisk analyse der det skal takast omsyn til både prissette og ikkje-prissette verknader

Prioriteringane skal gjerast innan tre tekniske rammenivå. Ramme 2 er fastsett med utgangspunkt i ei vidareføring av løyvingane til NTP-føremål i regjeringa sitt framlegg tipl 2023-budsjett. Ramme 1 og ramme 3 ligg hhv. 10 prosent lågare og 10 prosent høgare enn ramme 2.

Fylkesvegar

For fylkesvegar vert det presisert at dette er fylkeskommunen sitt ansvar, og blir i liten grad finansiert gjennom NTP. Planramma til NTP inneheld følgjande knytt til fylkesveg:

- Dei delane av inntektssystemet til fylkeskommunane som blir fordelt etter særskilde kriterium knytt til fylkesveg («tabell C»-saker). Dette gjeld opprusting og fornying av fylkesvegnettet, kompensasjon for forskrift om tunnelsikkerheit, og ras- og skredsikring.
- Tre øymerke tilskot til fylkesvegar over SD sitt budsjett.

Verksemdene er i tillegg bedt om innan 3. oktober 2023 å sende over eit oppdatert talgrunnlag for prioriteringane med oppdaterte samfunnsøkonomiske berekningar i 2024-kroner.

Byområda

For byområda skal verksemdene vurdere statlege tilskot som vert løyvd over kap. 1332, postane 63 og 66. Dette gjeld tilskot til byvekstvtalar og belønningsavtalar samt tilskot til fem mindre byområde som ikkje er omfatta av ordninga med byvekstvtalar. Videre skal midlar til mindre kollektiv-, gang- og sykkeltiltak i byvekstvtalar som løyvast over kap. 1320, post 30.

Skredsikring

Det vert vist til at arbeidet med ein nasjonal gjennomføringsplan for ras- og skredsikring av alle riks- og fylkesvegar med høg og middels skredfaktor pågår. Dette m.a. gjennom å oppdatere kartlegginga av alle skredpunkt på riks- og fylkesveg i oversynet Statens vegvesen gjorde i 2019 med ny skredfaktormodell. Statens vegvesen blir bedt om å anslå tal skredpunkt med høg og middels skredfaktor som blir eliminert som følgje av Statens vegvesens forslag til prioriteringar innanfor dei berekningstekniske rammene.

Statens vegvesen er bedt om så langt som det er mogleg å hente inn måltal frå fylkeskommunane for tal skredpunkt med høg og middels skredfaktor som kan bli eliminert i planperioden. Dei fylkeskommunale måltala skal byggje på budsjetttrammene til fylkeskommunane i perioden. Statens vegvesen skal innhente informasjon frå fylkeskommunane om samfunnsøkonomiske vurderingar av ras- og skredsikringstiltak på fylkesveg opp mot andre tiltak på fylkesveg gitt dei berekningstekniske rammene for fylkesveg. Oversynet, saman med det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for skredpunkt på vegnettet, skal vere viktig grunnlag for rullering av den nasjonale gjennomføringsplanen for ras- og skredsikring av alle riksveier og fylkesveier med høg og middels skredfaktor. Statens vegvesen blir også bedt om skisser for innretting av eit innovasjonsprogram og ei incentivordning.

Vestlandsrådet si handsaming av NTP 2022-2033

Ved utarbeiding av Nasjonal transportplan 2022-2023, gav Vestlandsrådet følgjande fråsegn i møte 25/4-2020

«Vestlandsrådet vil arbeide for å sikre realisering av følgjande felles transportstrategi for Vestlandet på følgjande områder;

- a) For å utvikle dei store vekstområda langs kysten på Vestlandet må E39 mellom Stavanger-Trondheim planleggast og utbyggast både med ferjefrie løysingar, samt opprustingsprosjekt og rassikringstiltak på land mellom ferjestrekningane. Som den viktigaste vegstrekninga for å binde landsdelen saman må det sikrast økonomiske rammer og midlar for å planlegge og realisere fylkeskommunane sine prioriterte tiltak på denne vegstrekninga.
- b) Det må utarbeidast ein heilskapleg, nasjonal plan for skred- og flaumsikring av riks- og fylkesvegnettet. Planen må sikrast ei statleg finansiering for gjennomføring i løpet av ei tidsramme på 12 år. Prosjekt i kategori høg og middels må fullfinansierast i ny NTP periode.
- c) Med dagens økonomiske rammer, nye krav til vegstandardar og tunnelsikring vil fylkeskommunane ikkje kunne ta att vedlikehaldsetterslepet på fylkesvegnettet. Vestlandsrådet krev eit statleg program for å fjerne vedlikehaldsetterslepet (inkludert tunnelsikkerheitsforskrifta) på fylkesveg i løpet av NTP-perioden
- d) Omstilling til låg- og nullutsleppsteknologi i ferje- og snøggbåtdrifta har betydelege meirkostnader i høve til konvensjonell teknologi. For å sikre rask innføring av miljøvenleg ferje - og snøggbåtdrift må staten ta eit større finansieringsansvar for fylkeskommunane sine utviklings- og investeringskostnader
- e) Vestlandsrådet syner til teknologiutviklinga innan elektrifisering av luftfarten og understrekar at kortbanenettet på Vestlandet er godt eigna til å prøve ut denne teknologien.

Vestlandsrådet syner til at Stad skipstunnel er det einaste store investeringsprosjektet innanfor sjøtransport og er fullfinansiert i gjeldande NTP, og at Stortinget har vedteke byggestart i inneverande stortingsperiode (2017-2021). Vestlandsrådet føreset at dette vert gjennomført.»

Fylkesdirektøren sine kommentarar

Departementet legg som nemnt opp til ei open høyring av samferdselsverksemdene sitt framlegg til Nasjonal transportplan 2025-2036. Vestlandsrådet kan gje eit fråsegn til denne i tråd med det som har vore gjort i tidlegare rundar. Det vil også kunne vere eit grunnlag for fylkestinga si handsaming av høyringsfråsegna.

Framlegget frå samferdselsverksemdene vil ikkje bli lagt fram før i starten av april. Med planlagt møtetidspunkt 11. april, - som er dagen etter påskeferien - vil det ikkje vere mogleg å få fram eit forsvarleg utgreidd saksførelegg som vert sendt ut på førehand. Alternativ kan vere å enten å utsetje møtet, ha eit ekstramøte, eller gje AU fullmakt til å gje eit høyringsfråsegn basert på drøfting i Vestlandsrådet